

Szkoła samodzielnego myślenia – to diagnoza kompetencji uczniów z czwartych klas szkół podstawowych, pierwszych klas gimnazjów, pierwszych oraz ostatnich klas szkół ponadgimnazjalnych (liceów i techników). Badanie to sprawdzi, na ile szkoła uczy tzw. umiejętności złożonych z języka polskiego i matematyki (czytania, interpretowania, wnioskowania i argumentowania oraz rozumowania matematycznego). Dostaniemy więc odpowiedź na pytania:

- Czy uczniowie potrafią samodzielnie myśleć na każdym etapie nauki?
- Czy uczniowie uczą się krytycznego myślenia, formułowania wniosków i szukania rozwiązań, a nie tylko odtwórczego przekazywania faktów?
- Jak uczniowie rozumują, interpretują, argumentują?
- Na ile dom, szkoła i metody pracy nauczyciela wpływają na rozwój umiejętności złożonych uczniów?
- Jak uczniowie podchodzą do zadań nietypowych, gdy brak gotowego schematu postępowania lub gdy zawodzi stosowanie schematu znanego?

Szkoła samodzielnego myślenia to nie jest test wiedzy, lecz badanie naukowe.

Badanie zostanie przeprowadzone przez Instytut Badań Edukacyjnych w ramach projektu systemowego pt. „Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego”.

Po co nam *Szkoła samodzielnego myślenia*?

Jak wynika z międzynarodowego badania kompetencji uczniów PISA 2009, od 2000 r. polscy uczniowie znacznie poprawili swoje wyniki w tym badaniu – lepiej radzą sobie z wykonywaniem czynności typowych, np. odtworzeniem szkolnej interpretacji tekstu literackiego, w których nie jest konieczne podjęcie samodzielnego rozumowania. Tam, gdzie trzeba argumentować, przekonać do swojego zdania, zinterpretować informację, wyniki polskich uczniów są gorsze. Badanie PISA wykazało także, że nauczanie matematyki ukierunkowane jest raczej na przekazywanie i rozwijanie algorytmicznych umiejętności,

a słabiej rozwijane jest to, co o wiele ważniejsze: rozumowanie i argumentowanie, dobieranie odpowiednich narzędzi matematycznych do rozwiązywania problemów, stosowanie metod matematycznych w sytuacjach życia codziennego i w innych dziedzinach nauki, a także opisywanie i interpretowanie w języku matematyki różnych zjawisk.

Szkoła samodzielnego myślenia może być inspiracją do rozwijania u uczniów umiejętności złożonych.

W wyniku badania powstaną także narzędzia dydaktyczne do rozwijania umiejętności złożonych (pomoce naukowe w postaci zadań, ćwiczeń, lekcji pokazowych, aktywnych metod nauki), z których za darmo będą korzystać nauczyciele.

Co SSM da badaczom i szkołom?

Szkoła samodzielnego myślenia umożliwi zainteresowanym szkołom pomiar umiejętności uczniów w zakresie czytania ze zrozumieniem i umiejętności argumentacji (język polski) oraz umiejętności rozumowania, argumentowania i tworzenia strategii (matematyka).

Na podstawie wyników badania będzie można wyciągnąć wnioski na temat poziomu rozwoju umiejętności złożonych, takich jak: formułowanie problemów, tworzenie własnych strategii rozwiązywania zadań, interpretacja, rozumowanie, argumentowanie, dokonywanie analizy i syntezy. Badanie tych samych umiejętności na kolejnych etapach edukacji pozwoli zaobserwować, jak przebiega rozwój umiejętności złożonych i jakie czynniki mają na niego wpływ.

Badanie przeprowadzane będzie w taki sposób, aby dać nauczycielowi informację o wynikach uczniów z jego klasy, a potem dostarczyć mu narzędzi do lepszego rozwijania takich umiejętności, zarówno u uczniów słabych, jak i zdolnych.

Szkoły biorące udział w badaniu otrzymają informację na temat uzyskanych przez uczniów wyników z poszczególnych zadań. Informacja będzie zawierać średni wynik z poszczególnych zadań w całym badaniu na danym etapie edukacyjnym dla danego oddziału klasowego.

W wyniku badania powstaną także narzędzia dydaktyczne do rozwijania umiejętności złożonych (pomoce naukowe w postaci zadań, ćwiczeń, lekcji pokazowych, aktywnych metod nauki), z których będą korzystać za darmo nauczyciele.

Umiejętności sprawdzane w czasie badania będą kluczowe do satysfakcjonującego wyniku na egzaminie gimnazjalnym 2012, który począwszy od roku szkolnego 2011/2012 oparty jest na nowej podstawie programowej kształcenia ogólnego. Instytut Badań Edukacyjnych w ramach swoich prac badawczych diagnozuje sposób i efekty wdrażania nowej podstawy.

Kogo obejmie badanie?

Badanie składa się z trzech części: badań pilotażowych przeprowadzonych w II kwartale 2011 r., badania standaryzacyjnego w II połowie 2011 r. oraz głównego badania w I kwartale 2012 roku.

Badania są prowadzone w czwartej klasie szkoły podstawowej, pierwszej klasie gimnazjum oraz pierwszej i ostatniej klasie szkoły ponadgimnazjalnej, co pozwoli na uchwycenie obrazu edukacji na wszystkich etapach.

W listopadzie i grudniu 2011 roku badanie obejmie ok. 10 000 uczniów, czyli ok. 500 oddziałów w 350 szkołach. Ze szkołami skontaktuje się w październiku 2011 r. wyłoniona w przetargu przez IBE firma badawcza.

Badanie w kwietniu 2012 r. ma mieć charakter powszechny i obejmie wszystkie szkoły, które się do niego zgłoszą. Informacja o możliwości zgłoszenia szkoły ukaże się na stronie internetowej badania w I kwartale 2012 r. Szkołom zostaną udostępnione wystandaryzowane wyniki badania. Na stronie internetowej IBE zostaną umieszczone klucze oceniania testów oraz opisy badanych umiejętności i normy osiągnięć dla poszczególnych etapów kształcenia. Korzystając z nich, nauczyciele ocenią testy uczniów, a następnie porównają ich wyniki z wynikami zawartymi w raporcie. Będą mogli w ten sposób zdiagnozować opanowanie umiejętności złożonych przez poszczególnych uczniów oraz wyciągnąć wnioski w odniesieniu do całych klas, co – wraz narzędziami dydaktycznymi dostępnymi na stronie IBE – może im pomóc ulepszyć swoje metody nauczania.

W części SSM wezmą też udział przedstawiciele szkół biorących udział w badaniu: dyrektorzy, nauczyciele języka polskiego i nauczyciele matematyki, a także rodzice uczniów szkół podstawowych.

Więcej informacji na stronach: www.ibe.edu.pl, www.eduentuzjasci.pl/ssm

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE

entuzjaści
edukacji

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

